

Dr hab. Mirosław Kwieciński, prof. KAAF
Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego
Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej
Katedra Zarządzania Informacją i Bezpieczeństwem w Biznesie

Recenzja

rozprawy doktorskiej Pana magistra Wojciecha KNIĘCICKIEGO
pt. „Zarządzanie informacją w sytuacjach kryzysowych na przykładzie działalności mediów
publicznych”

napisanej na Wydziale Zarządzania Społecznej Akademii Nauk w Łodzi
pod kierunkiem naukowym dr hab. inż. Jerzego Zawiszy

1. Uwagi wstępne

Przedstawiona treść merytoryczna rozprawy zawarta została na 239 stronach, obejmujących wstęp, pięć rozdziałów, konkluzję, koncepcję i rekomendacje w zakresie zarządzania informacją oraz zakończenie. W części uzupełniającej zawarto wykaz 252 pozycji cytowanej i wykorzystanej literatury, 40 aktów prawnych oraz 28 źródeł internetowych, z czego łącznie 34 (tj. zaledwie 13,5 procent) stanowią opracowania w języku obcym. W części uzupełniającej znajdują się także spisy 43 rysunków i wykresów, 56 tabel oraz 1 aneks. W sumie rozprawa wraz ze spisem literatury, aktów prawnych, źródeł internetowych, rysunków i wykresów, tabel oraz treścią załączników liczy 277 stron.

Problematyka zarządzania informacją w sytuacjach kryzysowych, a zwłaszcza w mediach stanowi ciągle nowe zagadnienie dla poszukiwań badawczych. Autor słusznie bowiem zauważa, że (cytuję ze Wstępu rozprawy na stronie 5), „... *rolą współczesnych przedsiębiorstw medialnych, szczególnie w sytuacjach kryzysowych, nie jest jedynie relacjonowanie wydarzeń, a media powinny stać się częścią systemu bezpieczeństwa państwa, tak by współpraca pomiędzy poszczególnymi instytucjami, zapewniała właściwy przepływ informacji i przyczyniała się do opanowania sytuacji kryzysowej, nie zaś do jej nasilenia.* Z tego też powodu, jako obszar ważnych dociekań wybrał Autor słusznie Polskie Radio S.A. i Telewizję Polską S.A. ze względu na możliwość szerokich i reprezentatywnych badań. Szczegółowym zamiarem Autora było poddanie weryfikacji badawczej roli głównych przedsiębiorstw medialnych jak organizacji wysoce wyspecjalizowanych w przepływie informacji, szczególnie w sytuacjach kryzysowych.

2. Tematyka rozprawy

Zarządzanie informacją w sytuacjach kryzysowych stanowi istotny składnik odpowiedzialności struktur państwa w obszarze zachowania niezbędnego poziomu bezpieczeństwa obywateli. Odnosi się to do każdego szczebla decyzji. Istotą troski władz publicznych jest ciągle doskonalenie istniejących rozwiązań w kierunku poszukiwania efektu synergii, mającego w sposób istotny przyczynić się do poprawy skuteczności podejmowanych działań.

Autor, pozostając wierny przyjętej koncepcji badawczej, konsekwentnie dążył do wskazania wielu istotnych determinant wpływających na rolę mediów w obszarze zarówno kształtu, jak i przebiegu oraz następstw realizowanego procesu zarządzania informacją w sytuacjach kryzysowych. Dążenia owe koncentrowały się zasadniczo na zbudowaniu przejrzystej oraz skutecznej poznawczo koncepcji badania sposobu złożonego zagadnienia właściwego przekazu informacji w sytuacjach kryzysowych, wykazania, iż stanowi on niezwykle ważny warunek prawidłowego i skutecznego realizowania zadań w zakresie bezpieczeństwa publicznego. Ukoronowaniem takiego podejścia, a jednocześnie osnową dociekań badawczych Doktoranta, było określenie własnego kompleksowego ujęcia w postaci modelu zarządzania informacją w mediach publicznych w sytuacjach kryzysowych.

Podjęta w rozprawie *tematyka* należy moim zdaniem do ważnych i aktualnych zagadnień związanych z racjonalizacją procesów zarządzania, zwłaszcza w kontekście rozwijających się burzliwie nurtów badawczych problematyki zarządzania informacją i komunikowaniem, zaufaniem oraz zarządzania bezpieczeństwem publicznym. Szczególnie istotnym jest, iż podjęte przez Autora badania dotyczą rozszerzania wiedzy o procesach tworzenia i przekazywania informacji w sytuacjach kryzysowych w strukturach zarządzania kryzysowego w państwie. Jednocześnie podjęta problematyka, obok licznych wątków teoretyczno-poznawczych, zawiera wiele zagadnień aplikacyjnych, co traktuje się jako istotny element konstrukcji rozpraw doktorskich. Jak wynika zatem z powyższych stwierdzeń, *tematyka przyjęta w rozprawie jest poprawna, dobrze dobrana i prawidłowo sformułowana*, zarówno w ujęciu teoretycznym, jak i praktycznym. Stwierdzam, że spełnia ona tym samym wymóg stawiany rozprawom doktorskim.

3. Metodyka badawcza

Dla celów wyjaśnienia podjętego w pracy problemu badawczego posłużył się Autor zasadniczo opisową charakterystyką zjawisk i procesów, co stanowi uznaną w nauce

metodykę. Zastosowanie jej uznaję za właściwe, głównie dlatego, że wyjaśniane zjawisko posiada charakter jakościowy i jako takie, trudno mierzalny w sposób bezpośredni.

W przypadku zastosowanej w rozprawie metodyki badawczej stwierdzam, że Autor poświęcił temu zagadnieniu wystarczająco dużo uwagi.

Jako służące wyjaśnieniu i weryfikacji postawionej w rozprawie hipotezie badania empiryczne zrealizowane zostały w oparciu o wystarczająco szerokie w swym zakresie i dociekliwe informacje. Zebrane zostały one w formie materiału źródłowego w postaci statystyk. Obok wymienionej metodologii w odniesieniu do własnych badań empirycznych, dla realizacji celu rozwiązania podjętego problemu, Autor posłużył się studiami literatury, analizą statystyczną i opisową uzyskanych danych.

Przyjętą w recenzowanej rozprawie *metodykę badań*, uznaję zasadniczo za właściwą z punktu widzenia osiągnięcia zamierzonych przez Doktoranta w rozprawie celów.

4. Hipoteza i cel rozprawy

Należy przyjąć, że *cele badawcze*, stawiane i weryfikowane w pracy, oraz *hipoteza* stanowią zawsze esencję rozprawy doktorskiej. Autor sformułował jeden główny cel pracy i dwa cele szczegółowe – poznawczy i pragmatyczny, a także jedną główną hipotezę badawczą oraz cztery hipotezy szczegółowe, które stały się osnową konsekwentnie prowadzonego wywodu. Wysiłki badawcze Doktoranta koncentrowały się także wokół jasno określonego problemu - pytania badawczego oraz dwunastu problemów - pytań szczegółowych. Uważam, że sformułowane przez Autora rozprawy problemy badawcze są logicznie ze sobą powiązane i wystarczająco nośne badawczo. Stąd też pozwalają na realizację głównego celu rozprawy jakim było ... *zbadanie i poznanie procesu zarządzania informacją w publicznych przedsiębiorstwach medialnych tj. w Polskim Radiu S.A. i Telewizji Polskiej S.A., a przede wszystkim zweryfikowanie czy media te dysponują procedurami gwarantującymi efektywne zarządzanie informacją w sytuacjach kryzysowych.*

Do szczegółowych kwestii podjętych w rozprawie na tle jej celu zaliczam:

- scharakteryzowanie wybranych koncepcji i teorii informacji na tle systemu zarządzania informacją,
- wykazanie istoty i znaczenia zarządzania informacją w sytuacjach kryzysowych, w tym budowania odporności na kryzys,
- scharakteryzowanie systemu funkcjonowania mediów publicznych w sytuacjach kryzysowych,

- analizę wybranych determinant skutecznego przekazu informacji w mediach publicznych,
- opis koncepcji modelowej rozwiązań zarządzania informacją w mediach publicznych w sytuacjach kryzysowych.

Ważnym celem praktycznym rozprawy było wzbogacenie analizy rozwiązań istniejącego systemu zarządzania informacją w sytuacjach kryzysowych o nowe wskazania co do dalszego doskonalenia istniejących rozwiązań. Analiza miała swój wymiar zarówno praktyczny, jak i teoretyczny, bowiem jej podstawą był własny koncepcyjny model zmian systemu zarządzania informacją w mediach publicznych w sytuacjach kryzysowych.

Wielce pomocnymi i cennymi w realizacji nakreślonego celu – z punktu widzenia *konstrukcji* rozprawy – były rozważania Doktoranta o charakterze ogólnym (rozdziały pierwszy, drugi i trzeci). Decydujące natomiast były wyniki badań empirycznych zawarte w rozdziale czwartym i piątym.

Powołując się zatem na wymogi stawiane rozprawom doktorskim, zarówno *problemy badawcze*, jak i stawiane w pracy *cele*, uznaję za *poprawnie sformułowane, tworzące łącznie zwartą, teoretycznie i empirycznie poprawną formułę naukową*, która pozwoliła Doktorantowi wykazać się niezbędną wiedzą teoretyczną oraz znajomością reguł warsztatu badawczego.

5. Konstrukcja rozprawy

Lektura rozprawy wskazuje na jej ogólną poprawność. Sam układ rozprawy – składający się z pięciu rozdziałów jest logiczny i przejrzysty, właściwie realizuje zasadę przechodzenia *od ogółu do szczegółu*. W rozprawie – z punktu widzenia jej konstrukcji – można wyraźnie wyróżnić dwie zasadnicze części. Część pierwszą stanowi zwarte opracowanie o charakterze teoretyczno-metodycznym. Obejmuje ona teoretyczną analizę i ocenę podjętego przez Doktoranta problemu badawczego. Opracowana jest ona w oparciu o wystarczającą znajomość i dobór literatury przedmiotu z zakresu teorii zarządzania organizacjami, zarządzania informacją oraz podstaw teorii bezpieczeństwa. Na tę część rozważań Autora składają się rozdziały I, II i III. Drugą część (rozdziały IV i V) stanowią badania empiryczne. Zawiera ona wielowątkową analizę funkcjonowania systemu zarządzania informacją w mediach publicznych w sytuacjach kryzysowych z perspektywy powiązań najważniejszych determinant. W części tej Doktorant przedstawił szerokie możliwości praktycznej koncepcji wykorzystania potrzebnych zmian systemu zarządzania informacją w mediach publicznych.

W rozdziale pierwszym Doktorant, w sposób niekiedy nieco skrótowy, dokonał analizy istoty informacji i zarządzania informacją, poruszając m. in. takie zagadnienia jak: wybrane

koncepcje i teorie informacji, system zarządzania informacją, typy zachowań informacyjnych w założeniach wybranych koncepcji. Jako ważne z punktu widzenia realizacji celu pracy są charakterystyki dotyczące istoty informacji w mediach. W przypadku podjętych rozważań podrozdziałach 1.2 oraz 1.2 zauważa się brak powołań na pozycje współczesnej literatury przedmiotu. Ma to swoje praktyczne konsekwencje dla przyjętych rozwiązań konstrukcji badań.

W rozdziale drugim Doktorant zajmuje się teoretyczno-poznawczymi rozważaniami dotyczącymi zarządzania informacją w sytuacjach kryzysowych. Koncentrując swoją uwagę na różnorodnych składowych rozważań, Autor wskazuje na rolę bezpieczeństwa informacji. Lektura tego fragmentu rozprawy, obok wskazania na liczne interesujące wątki aplikacyjne, budzi pewne wątpliwości, które dotyczą braku rozwinięcia opisu koncepcji odporności organizacji w świetle literatury naukowej. Autor także ani w tym rozdziale, ani w całej pracy nie wyjaśnia tego, co rozumie pod pojęciem efektywnego zarządzania informacją. Brak ten stanowi o pewnej słabości rozważań. Uważam bowiem, że wszelkie stosowane pojęcia winny być w pracy wyjaśnione.

Rozdział trzecim został wypełniony przez Doktoranta charakterystyką wybranego obiektu badań, czyli funkcjonowania mediów publicznych w sytuacjach kryzysowych. Uwaga Autora skupiona została na takich elementach analizy jak: prawne i organizacyjne uwarunkowania funkcjonowania publicznych przedsiębiorstw medialnych w Polsce, zadania realizowane przez media publiczne, w tym w zarządzaniu informacją w sytuacjach kryzysowych.

Odnosząc się do twórczych rezultatów zawartych w rozdziale czwartym pracy należy odnotować, że Autor konsekwentnie przeprowadził wielowątkowy opis założeń teoretycznych i metodologicznych badań własnych. Ten fragment pracy należy uznać jako ważny z punktu widzenia możliwości realizacji celu pracy. Słabością rozważań jest brak wyjaśnień stosowanego w pracy pojęcia efektywności systemu zarządzania informacją. Dyskusyjny jest też brak rozszerzenia zagadnień dotyczących istoty bezpieczeństwa państwa, także w kontekście potrzeby wyjaśnień roli mediów publicznych w obszarze prerogatyw państwa.

Z kolei ostatni piąty rozdział zawiera ukoronowanie rozważań Autora w postaci potrzebnego dla realizacji celu rozprawy modelu koncepcyjnego rozwiązań zarządzania informacją w mediach publicznych w sytuacjach kryzysowych. Traktuję ten fragment rozprawy jako ważny i metodologicznie uzasadniony. Przedstawiona w tym fragmencie pracy treść jest wynikiem własnych, oryginalnych przemyśleń i dociekań Autora rozprawy.

Na podstawie dokonanej oceny stwierdzam, że przyjęte założenia konstrukcyjne rozprawy umożliwiły Autorowi realizację celów badawczych, co zostało uwidocznione w sposób bezpośredni w rozdziale piątym. Doktorant w części empirycznej wykazał się znajomością warsztatu badawczego, a także swobodą w poruszaniu się po złożonej problematyce badawczej.

6. Strona warsztatowa rozprawy

Recenzowana rozprawa doktorska cechuje się wystarczającą kompleksowością, gruntownością i wnikliwością dociekań. Praca napisana jest na ogół poprawnym językiem, używane pojęcia i charakteryzowane zjawiska (z jednym wyjątkiem) są wyjaśnione. Autor dowiódł wystarczającej staranności i samodzielności w budowaniu dzieła naukowego. Także metody i techniki badawcze zastosowane przez Autorkę rozprawy zostały poprawnie użyte.

Lektura rozprawy, oprócz przedstawionych walorów, nasuwa również potrzebę zwrócenia uwagi na określone wątpliwości oraz słabości pracy, co czynię z obowiązku recenzenta.

Zaliczam do nich:

- uznaję za słabość pracy dużą liczbę błędów literowych, niespotykaną w tego typu pracach promocyjnych, co w niektórych przypadkach wręcz komicznie stawia określone sformułowania,
- tabela 7, s. 130: uczelnia wyższa, a może być inna?
- s. 130 u góry: sformułowanie nie może być postawieniem problemu badawczego,
- tytuł wykresu 8, s. 163, ... czy komunikaty medialne przekwitane do wiadomości publicznej,
- s. 163, pod wykresem 8, ... następuje przekiwanie i odbieranie informacji,
- tabela 14, s. 164. Badanie stopnia znaczenia poszczególnych cech informacji wymagałoby wcześniejszego określenia szczegółowego pojęcia – opisu rozumienia poszczególnych cech. Przedstawione w pracy ujęcie opiera się na obiegowym rozumieniu i interpretacji istoty poszczególnych cech. Np., co oznacza apolityczność informacji?
- w części empirycznej brak badań poziomu profesjonalizmu warsztatu dziennikarskiego, szczególnie w odniesieniu do opisu sytuacji kryzysowych i zarządzania kryzysowego. Na s. 171 istnieje tylko krótka wzmianka o potrzebie koniecznych szkoleń w tym zakresie,
- brak użycia trybu bezosobowego w rozważaniach Autora od strony 183,
- s. 187: badania dysponowania strukturą organizacyjną, brak opisu elementów struktury, brak wyjaśnienia, o jaką strukturę chodzi,
- s. 196: na czym polega optymalne wykorzystanie dostępnego potencjału pracowniczego?

Powyższe uwagi traktuję jako dyskusyjne, nie umniejszające w sposób znaczący oceny recenzowanej rozprawy.

7. Podsumowanie

Biorąc pod uwagę całokształt powyższej oceny stwierdzam, że rozprawa doktorska Pana magistra Wojciecha Kniecickiego stanowi oryginalne i merytorycznie dojrzałe rozwiązanie tematu naukowego, wnoszące twórczy wkład w rozwój nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości. Tym samym odpowiada wymaganiom stawianym przez aktualnie obowiązujące przepisy ustawowe. Stawiam zatem wniosek o dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Kraków, dnia 29 września 2021r.

A handwritten signature in blue ink, reading "Mirosław Kwieciński". The signature is written in a cursive style with a large, stylized initial 'M'.